

panna - lat. *virgo*; *patrónkou* panien je *Katarína Alexandrijská*; pozri *jednorožec* (www, Heinz-Mohr); *Justína Paduánska*, *Katarína Alexandrijská*

Eberhard v súvislosti s heslom *krv*: v *Číne* mohla byť krv použitá pri skúške *cudnosti*; na svoju obhajobu sa žena musí pichnúť do tváre a nechať kvapnúť krv do vody; tá sa nemieša, ale zostane ako *perla*; krv panny zostane červená, nikdy nesčernie

K. Harmos: Panna (1910)

Panna (mesačné znamenie) - v *astronómii* a *astrológii* mesačné znamenie pre 24.8.-23.9.; pozri *zverokruhov* *znamenia*, *astronomické symboly*, *zverokruh*; *včela*, *líška*, *sliedka* (Biedermann)

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/3188677440/in/photostream/>

August a Panna (stredoveký kalendár)

Panna (súhvezdie) - v súvislosti s heslom *Maira*: v *gréckej mytológii* bol Maira pes aténskeho roľníka *Ikaria*, obľúbencu boha *Dionýza*, ktorý ho naučil pestovať *vinič*; na jednej ceste ho však zavraždili pastieri; jeho dcéra *Érigoné* sa oňho začala obávať a poslala Mairu svojho pána hľadať; pes ju doviedol k otcovmu hrobu a oboch zachvátil taký žal, že dcéra sa obesila a Maira skočil zo skaly; keď sa o tom dozvedel Dionýzos, vzal všetkých troch na nebesia a vytvoril z nich súhvezdie Panny (*Érigoné*), Pastiera (*Ikarius*) a *Veľkého psa* (*Maira*); pozri *súhvezdia*

***Panna Mária** - podľa cirkevnej dogmy *Mária* ako jediná medzi matkami zostala nepoškvrnená (pozri Biedermann: *papagáj*); obrazový typ *Nepoškvrnené počatie* Panny Márie sa však netýka narodenia Krista ale narodenia Márie sv. *Annou*; atribúty Márie v čase *protireformácie* pochádzajú z motívu *Apokalyptickej ženy*

Baleka v súvislosti s heslom *závoj*: v tmavomodrom alebo tmavočervenom závoji býva zobrazovaná Panna Mária; u nej býva od stredoveku závoj často významovo zastúpený dlhými a bohatými vlasmi; pozri *Panna Mária v umení*

Biedermann v súvislosti s heslom *včela*: vďaka predstave prevzatej z *antiky*, že včely neplodia samé svoje potomstvo, ale ho zbierajú z kvetov, stali sa *symbolom* Panny Márie; pozri *atribúty*, *symbols* a *alegórie*

Biedermann v súvislosti s heslom *sup*: o supoch vládla predstava, že sa rozmnožujú bez oplodnenia, resp. že samičky oplodňuje východný vietor; tak možno vysvetliť, že sa tento vták stal *symbolom* Panny Márie; pozri *atribúty*, *symbols*, *alegórie* a *prirovnania*; vták

www: prvým známym zobrazením Panny Márie je freska z Priscilliných katakomb v Ríme z neskorého 2.st.

pozri obrazy *Panny Márie/Panna Mária Argentínska*; *Narodenie Panny Márie*, *Uvedenie Panny Márie do chrámu*, *Výchova Panny Márie*, *Manželstvo Panny Márie*, *Smrť Panny Márie*, *Nanebovzatie Panny Márie*, *Korunovácia Panny Márie*; *madona*, *Immaculata*; *rodokmeň Panny Márie*, *aureola*, *mandorla*, *luster s Matkou Božou*, *Jákovov rebrík*, *hortus conclusus*, *maríánsky stĺp*, *jednorožec*, *had*, *opica*, *ľalia*, *papagáj*; *koreň Jesse*, *strom kríža*, *lipa*, *mandľovník*, *oliva*, *granátovník*, *krištál*, *koral*; *zrkadlo spravodlivosti*, *zrkadlo (Baleka)*; *svätosulpicejské umenie*; *atribúty*, *symbols*, *alegórie* a *prirovnania*; *maríánske symbols*, *maríánsky kult*; *zvieratá*; vták

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Virgin_Mary_in_art

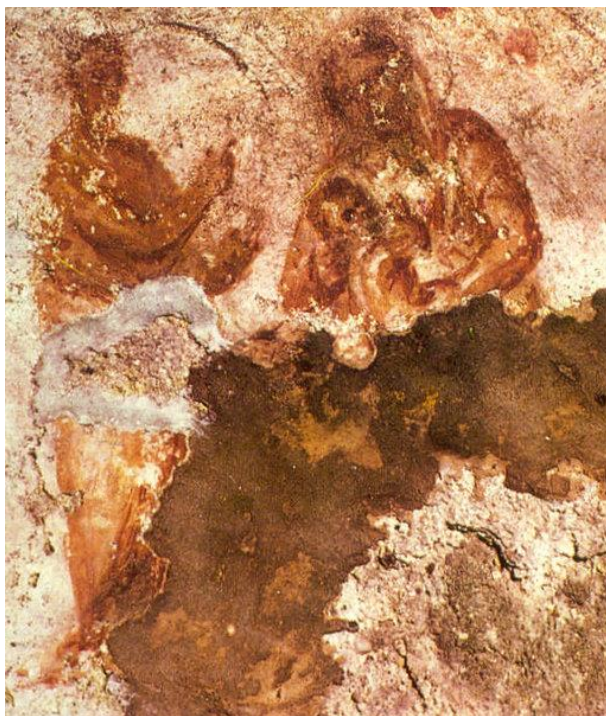
<http://twoway.st/facets/subject/life%20of%20virgin>

http://es.wikipedia.org/wiki/Dirk_Bouts

http://en.wikipedia.org/wiki/Blessed_Virgin_Mary

[http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=7)

[/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=7](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=7)

Panna Mária a dieťa s prorokom Balaámom (Priscilline katakomby, neskoré 2.st.)

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Panna Mária (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

J. a H. van Eyck: Panna Mária (pravý panel Gentského oltára, zatvorený polyptych, 1432)

D. Barendsz: Triptych zo života Panny Márie (kostol Sint Janskerk v Goude, Holandsko 1565)

V. Carpaccio: Čítajúca Panna Mária (1505-1510)

Neznámy rezbár (pôvodne Slovenský rezbár z 1.polovice 18.storočia): Panna Mária (zo skupiny Kalvárie, 1700-1750)

E. Trizuljaková: Kráľovná mučeníkov (art-protis, 1989)

***Panna Mária anjelská - Богородица Владычица ангелов Крит**

http://www.cirota.ru/forum/view.php?subj=49249&order=asc&user_id=6624&show_all=1&pg=123

Panna Mária anjelov Kréty (1602)

Panna Mária Argentínska - *Panna Maria rozvážajúca uzly

***Panna Mária Atocha/Panna Mária z Atocha** - v súvislosti s heslom *Jezuliatka Atocha*: kult Jezuliatka Atocha pôvodne začal ako mariánsky kult k soche Madony s dieťaťom v Toledu v Španielsku; pôvodne išlo o tri ikonografické typy Panny Márie: Posolstvo z Atocha, Posolstvo z Antiguy a Posolstvo tehotenstva, ktoré sa neskôr zlúčilo v typ Panny Márie Atocha; obraz Jezuliatka bol odnímateľný a zbožné rodiny si ho často zapožičiavali, keď sa žena chystala porodiť svoje dieťa; Panna Mária Atocha je typom *Bohorodičky* a *čiernej madony*

-Panna Mária Atocha je typom *Bohorodičky*; jej svätyňa sa v obchodnom centre Atocha v Madride; ide o tmavý typ madony (pozri *čierna madona*) a jej pôvod je neznámy; pod týmto

menom bola známa v 12.st.; jej svätyňa sa nachádzala na mieste, ktoré pôvodne bolo iba trstinovým poľom s pustovňou; skutočnosťou je, že moslimovia a Mauri, ktorí v tom čase ovládli mesto, svätyňu rešpektovali; v r. 1525 jej Karol V. k nej priniesol svoju nevestu a spýtal sa jej požehnanie ich manželstva; Don Juan Rakúsky pred odchodom do *bitky pri Lepante*, pokľakol pri jej nohách a sľúbil jej svoj meč; po svojom víťazstve ho poslal na znak vďaky aj s maurskými trofejami; v roku 1554 španielski misionári priniesli sochu Panny Márie Atocha do Mexika so sebou a umiestnili ju do kostola Santuario De Plateros pri mestečku Fresnillo v štáte Zacatecas; Panna Mária Atocha je patrónkou španielskeho kráľovského dvora a patrónkou *baníkov*

<http://www.roman-catholic-saints.com/our-lady-of-atocha.html>

<https://www.google.sk/search?q=Our+Lady+of+Atocha+painting&esqv=2&biw=1838&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjws4nV8bXNAhXBJJoKHVS0Dv0QsAQIHA>

Panna Mária z Atocha, patrónka kráľovského dvora (Madrid)

Panna Mária z Atocha (retabulum z Plateros v štáte Zacatecas, Mexiko, 19.,st.)

***Panna Mária Bolestná** - západoeurópsky typ *Dolorosy*; niekedy je zobrazovaná s mečom na prsiach v odkaze na evanjeliá (pozri *Uvedenie Ježiša do chrámu*); v prípade ak je mečov sedem, ide o *Pannu Máriu Sedembolestnú* (niekedy názvy nedodržiavajú *ikonografiu*); typ sa objavuje častejšie v *devocionálnych* zobrazeniach; v ruskom prostredí pozri *Strastnaja*

J. Luján Pérez: Dolorosa (katedrála Santa Ana. Las Palmas de Gran Canaria, 18.st.)

J. Luján Pérez: Najsvätejšia Panna v sláve (1799-1806)

H. Wierix: Kristus nesený anjelmi sa zjavuje Panne Márii (Dolorosa, 16.-17.st.)

Slovenský maliar z 18.storočia: Snímanie z kríža (18.st.)

F. J. Binder: Panna Mária Sedembolestná (lept, 1760-1800)

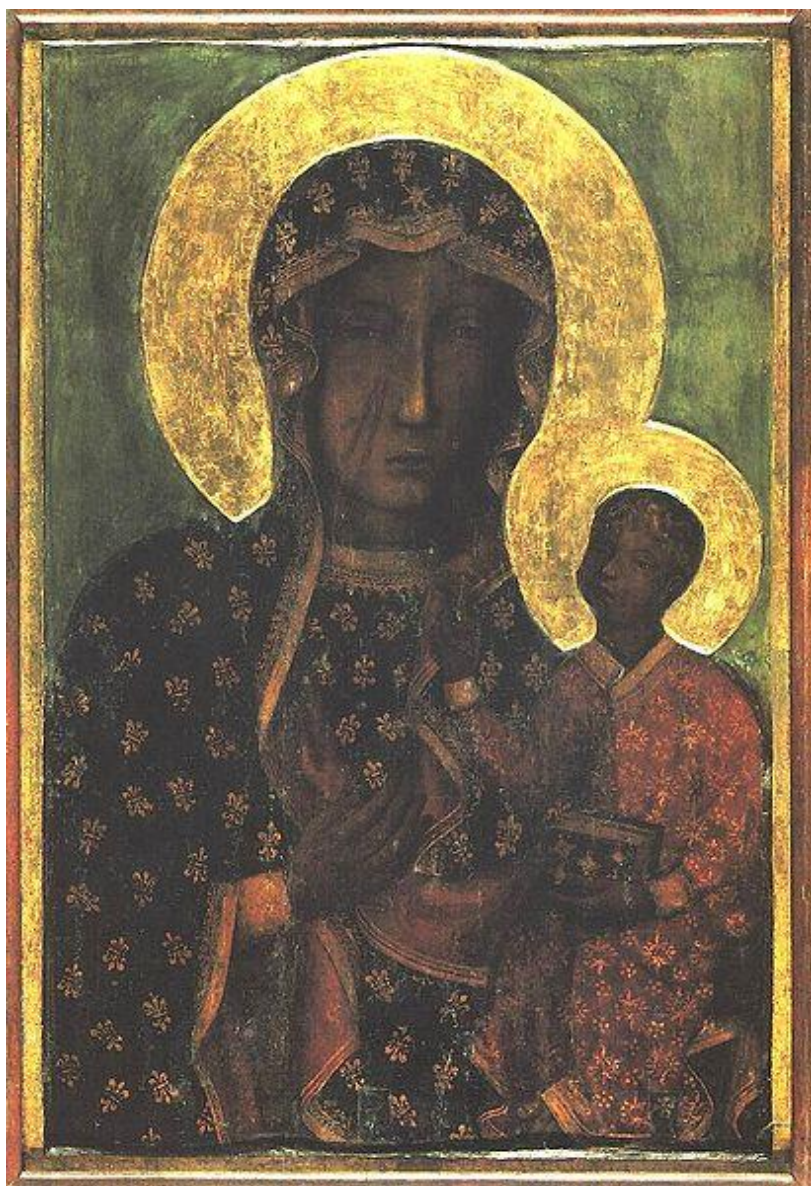
***Panna Mária Čenstochovská** - typ. *Hodigitria*, *čierna madona*; pôvod ako aj presný dátum vzniku obrazu nie je známy; podľa legendy patrí ikona medzi 70 ikon, ktoré namaľoval *evanjelista Lukáš*, a je namaľovaná na doske stola, na ktorom jedávala *Svätá rodina*; legenda tvrdí, že obraz mal byť namaľovaný v Jeruzaleme, v miestnosti označovanej ako horná miestnosť (spojená s *Poslednou večerou*); v rokoch 66-67, počas invázie rímskej armády pod vedením cisára *Vespaziana* a *Títa*, museli kresťania utiecť do mesta Pella (terajšie Macedónsko); spolu s ďalšími svätými vecami v jaskyni ukryli aj túto ikonu Matky Božej Čenstochovskej; ikona sa nachádza v Jasnej Hore (pol. Jasna Góra, lat. Clarus Mons), čo je paulínsky kláštor v poľskom meste Čenstochová a najvýznamnejšie pútnické miesto Poľska; význam Jasné Hory ďaleko presahuje poľské hranice, ročne ju navštívi asi 5 miliónov pútnikov, nielen z Poľska, ale i zo zahraničia, hlavne z Českej republiky, Slovenska a Maďarska; je najväčším pokladom Jasnej Góry a vďaka nemu Jasna Góra

sa stala veľmi rýchlo najväčšou *mariánskou* svätynou v krajine, ktorá v tom čase mala veľa slávnych *pútnických miest*; je potrebné poznamenať, že Jasna Góra nikdy nebola žiadnym miestom mariánskeho zjavenia, ako tomu bolo v prípade takmer všetkých hlavných svätýň na svete; hlavným magnetom Jasnej Góry je tento obraz; je namaľovaný temperovou technikou na drevenej lipovej doske; obraz má vlastnosti *ikon*, aj keď v pravom slova zmysle nie je ikonou; tvár Panny Márie je bronzovej farby (meď), čo súvisí so spôsobom maľby ikon; tvár je tmavá aj preto, že má mnoho vrstiev laku, ktorý v priebehu času stmavol; obraz je jedným z ikon patriacich do skupiny, nazývanej *Hodegetria*, doslova „tá, ktorá ukazuje cestu“; analogicky môžeme tento čenstochovský obraz považovať za podobný s byzantskou ikonou z konca 10.st., nachádzajúcou sa v rímskom kostole Santa Maria Maggiore, mozaikovou ikonou z 12.st.oročia, zachovanou v srbskom kláštore Chilandar na hore Athos alebo s obrazom Matky Božej z kostola Santa Maria Nuova v Ríme; Panna Mária Čenstochovská predstavuje Pannu Máriu v stojacej polohe s Ježiškom v náručí; Mária je čelne obrátená k veriacim, s dôrazom najmä na jej dominantnú tvár; tvár dieťaťa osciluje v smere, kto sa pozerá, čiže sa neobmedzuje len na upriamený pohľad vpred; tvár Márie je osvetlená svetlom dopadajúcim z hory, zľahka na pravú stranu, ktoré modeluje jej úzky predĺžený nos a malé, ale výrazné pery; ľavá strana Máriinej tváre, v hlbokom tieni, je výrazne nesymetrická, čo ešte viac pridáva tvári nádych života; sila maliarskeho citu je sústredená v Máriiných očiach; dívajú sa priamo na pozorovateľa spod opustených, akoby trochu opuchnutých viečok; okolo zreníc, po vnútornej strane, vidieť jasnejšie záblesky svetla; Mária sa pozerá s výrazom jemného smútku a zamyslenia; na pravej časti tváre vidno vyryté ryhy v obraze, v podobe jaziev; dve najväčšie takmer rovnobežne prechádzajú od polovice nosa až takmer po začiatok šiat, tretí zárez je na linke nosa; Máriina pravá ruka spočíva šikmo na prsiach; na ľavej strane, spod plášt'a sa odhaľujú iba končeky prstov ľavej ruky, ktorými drží sediace Dieťaťatko; Máriine modré šaty a plášť rovnakej farby sú zdobené zlatými ľaliami; na jej čele je zobrazená šesťrohá; hlavná farba pozadia obrazu je modrá a zelená, ktorá prechádza v odtieňoch morských vĺn; dominantou ikony je zlatá svätožiara okolo hlavy Panny Márie a Ježiša, ktoré splývajú do jediného celku a sú v kontraste s tmavou pleťou tváre; Ježiš spočíva na ľavom ramene Márie, oblečený v šatách karmínovej farby; nepozera sa na matku, ale rovno, priamo na pozorovateľa; detská tvár je tiež naplnená bolestným smútkom, koncentrujúcim sa vo výraze očí; relatívne nevelká hlava Dieťaťa kontrastuje s veľkými rukami a nohami; Dieťa v ľavej ruke drží knihu Evanjelia, ktorá je ozdobená piatimi diamantovými kovanicami a žltým orámovaním, pravá ruka stúpa nahor v charakteristickom geste učiteľa alebo žehnajúceho panovníka; súčasťou obrazu sú aj svätožiary, nachádzajúce sa okolo hlavy Panny Márie a Dieťaťa; ako býva v *ikonografii* všetko symbolické, tak aj tieto svätožiary sú symbolické: svätožiaru Panny Márie tvorí ju 56 lúčov, čo zodpovedá predpokladanej dĺžke pozemského života Panny Márie, svätožiaru Dieťaťa tvorí ju 33 lúčov, čo zodpovedá dĺžke pozemského života Ježiša Krista

<http://saletinirozkvet.webnode.sk/products/matka-bozia-censtochovska/>
<http://rn.christ-net.sk/0310/rn20.htm>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Icon>
http://en.wikipedia.org/wiki/Our_Lady_of_Czestochowa

https://www.google.sk/search?q=Panna+M%C3%A1ria+%C4%8Censtochovsk%C3%A1&espv=2&biw=1827&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=AbeSVersPMjHygOuho24DQ&ved=0CCsQsAQ&dpr=1#imgsrc=McfMoRq9c_iVIM%3A

Panna Mária Čenstochovská (kláštor Jasna Góra v Čenstochovej)

***Panna Mária dobrá pastierka -**

Stredoeurópsky maliar z 2. polovice 18.storočia: Panna Mária ako dobrá pastierka (1750-1800)

Nemecký grafik z 18.storočia: Panna Mária ako dobrá pastierka (medirytina, 1740-1790)

***Panna Mária Dobrého vetra - Panna Mária navigátorov**

***Panna Mária Guadalupe** - typ *apokalyptická madona*; *votívne* zobrazenie *Panny Márie*; postava Márie zobrazená v *mandorle*; originál obrazu umiestnený vo Viedni v dóme sv. Štefana (?); najobľúbenejší a najrozšírenejší *votívny* obraz v Latinskej Amerike; ochrankyňa *Mexika*; podľa legendy chýtral jej chrám; keď doň roku 1531 prišiel kresťan indiánskeho pôvodu, Juan Diego z Cuiatitlanu, zjavila sa mu Panna Mária na Tepeyacu (?), známom ako „nos vrchu“ (guadalupe), a požiadala ho, aby odkázal cirkvi, že ho má dať opraviť; Pedro Marí išiel za biskupom, ale ten mu neuveril a vysmial sa mu; Indián išiel opätovne do kostola a Mária ho obdarila *ružami*; odniesol ich pred biskupa a hodil ich k jeho nohám a ruže vykvitli; tak mu biskup uveril a dal vystavať dnešný nový chrám Panny Márie v Ciudad de Mexico; v kostole je umiestnený obraz Márie v podobe *acheiropoetu*; verí sa, že nie je namaľovaný ľudskými rukami, ale sa Panna Mária svoju podobu v tlačila na Indiánov plášť (tilmu); odborníci vraj nezistili druh farby, ktorou bol namaľovaný; najviac sa ponáša na fotografiu, ktorá v tom čase (? st.) nebola vynájdená; obraz zachycuje Pannu Máriu v *mandorle* zo zväzkov svetelných lúčov, stojacu na kosáčiku mesiaca; pozri *Pražské Jezuliatko*

Panna Mária Guadaloupská (16.st.)

Panna Mária Guadalupe

***Panna Mária Horiaci ker - Matka Božia Horiaci ker**

***Panna Mária, Hviezda mora** - staroveký názov pre Pannu Máriu, matku Ježiša Krista; Hviezda mora sú prekladom latinského názvu *Stella Maris*; titul zdôrazňuje jej úlohu ako znamenie nádeje a ako hlavnú hviezdu kresťanov; pod týmto názvom sa verilo, že Panna Mária zakročí ako sprievodca a ochranca tých, ktorí cestujú, alebo hľadajú svoje živobytie na mori; tento aspekt viedol k tomu, aby sa stala patrónkou katolíckych misií; mnoho pobrežných kostolov je pomenované *Stella Maris* alebo Panna Mária, Hviezda mora; táto úcta k starému titulu je populárna po celom katolíckom svete; porovnaj *Panna Mária navigátorov*

http://en.wikipedia.org/wiki/Our_Lady,_Star_of_the_Sea

[http://en.wikipedia.org/wiki/Star_of_the_Sea_Church_\(disambiguation\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Star_of_the_Sea_Church_(disambiguation))

Socha Panny Márie Stella Maris (kostol v Sliema, Malta)

***Panna Mária Karmelská/Panna Mária z hory Karmel** - titul venovaný Panne Márii v jej úlohe ako patrónky *karmelitánskeho rádu*; prví karmelitáni boli kresťanskí *pustovníci* žijúci na hore *Karmel* v *Svätej zemi* počas neskorého 12. a začiatku do polovice 13.st.; postavili kaplnku uprostred svojich pustovní, ktoré sa venujú Panne Márii (pozri *mariolatria*); Panna Mária Karmelská Carmel je *patrónkou* Čile

http://en.wikipedia.org/wiki/Our_Lady_of_Mount_Carmel

<https://www.google.sk/search?q=Our+Lady+of+Carmel&espv=2&biw=1852&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=Mr9YVYLKLYSGzAOZi4GABw&ved=0CB4QsAQ&dpr=1>

J. Bosáček: Panna Mária Karmelská (kresba, 19.-20.st.)

***Panna Mária kráľovná anjelov** - v období *mariolatrie* neskorého stredoveku jeden z námetov *adorovania* Panny Márie; pozri *Korunovanie Panny Márie*

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=9

A. Dürer: Panna Mária ako kráľovná anjelov (1518)

Panna Mária Loretánska - pozri *loreta

www: názov Panna Mária Loretánska odkazuje na Svätú chyžu v *Lorete*, dom, v ktorom sa *Panna Mária* narodila a kde došlo k *Zvestovaniu*, a na starovekú sochu Panny Márie, ktorá sa tu nachádza

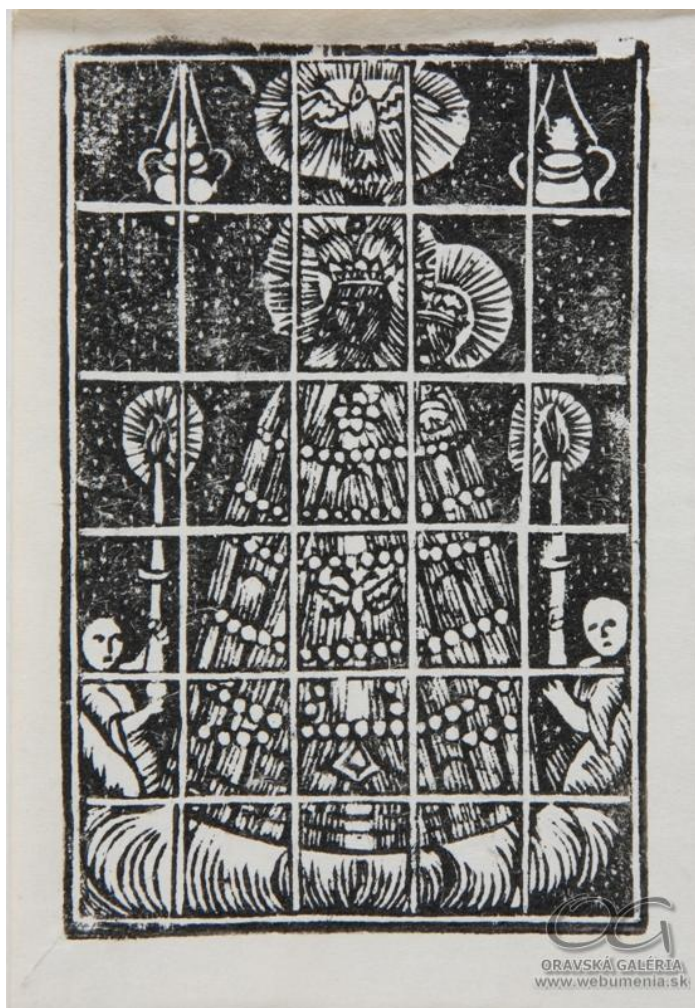
http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=29
<http://webumenia.sk/web/guest/search/-/results/orderBy=AUTHOR&page=110&items=28&query=wt:%22maliarstvo,%20obraz%20z%C3%A1vesn%C3%BD%22&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data>
http://www.webumenia.sk/web/ogd/detail/-/detail/id/SVK:OGD.T_191/Nezn%C3%A1my%20autor

Stredoeurópsky grafik z 18.storočia: Svätý obrázok s vyobrazením Loretánskej Panny Márie z kostola Loretánskej Panny Márie v Bratislave (1720 -1860)

Loretánska Panna Mária (1850-1870)

Neznámy autor: Panna Mária Loretánska (1790 -1810)

***Panna Mária Lourdská** - pozri *svätoculpicejské umenie, Lourdy; lurdská kaplnka*

***Panna Mária na drakovi** - pozri *Immaculata, madona apokalyptická, Madona s hadom*

Panna Mária (kláštorový portál, katedrála Notre-Dame v Paríži, 14.st.)

***Panna Mária navigátorov/Panna Mária Dobrého vetra** - španiel. La Virgen de los Mareantes; angl. The Virgin of the Navigators; typ *Panny Márie Milosrdnej*; obraz španielskeho umelca *Aleja Fernándeza* vytvorený ako centrálny panel oltárneho obrazu pre kaplnku Domu obchodu budovy v *Seville*; je to najstarší známy obraz, ktorého námetom je objav *Ameriky*; európski lodivodi, najmä portugalskí, sa modlili za bezpečný návrat do svojich domovov z Južnej Ameriky; následkom toho bolo množstvo kostolov venovaných Panne Márii navigátorov; na Fernándezevom obraze je znázornená Panna Mária s rozprestretým plášťom na Španielskom; je rozkročená nad morom spájajúcim kontinenty a súčasne sa vznáša nad prístavom chrániacim lode, posádky, náklad, opúšťajúce bezpečie prístavu a vydávajúce sa nebezpečnú cestu cez Atlantik; Ferdinand II Aragonský a cisár Karol V. (zahalený v červenom), sú zobrazení spolu s *Krištofom Kolumbom*, Amerigo Vespucci a jedným z Pinzón bratov, zobrazených na kolenách; okolo Panny Márie sú zhromaždené námety Indiánov obrátených na vieru; celé dielo je možné chápať ako vyjadrenie súhlasu španielskej ideológie zvanej „the White Legend of Spain's Imperial Election“; ďalšie sprievodné panely zobrazujú sv. *Šebastiána*, sv. *Jakuba Staršieho*, sv. *Elma* a *Jána Evanjelistu*; sú považované za diela iných autorov ako bol A. Fernández

http://en.wikipedia.org/wiki/The_Virgin_of_the_Navigators

A. Fernández: Panna námorníkov (1531-1536)

A. Fernández: Oltárny obraz Panny kormidelníkov alebo Panny dobrého vetra (1531-1536)

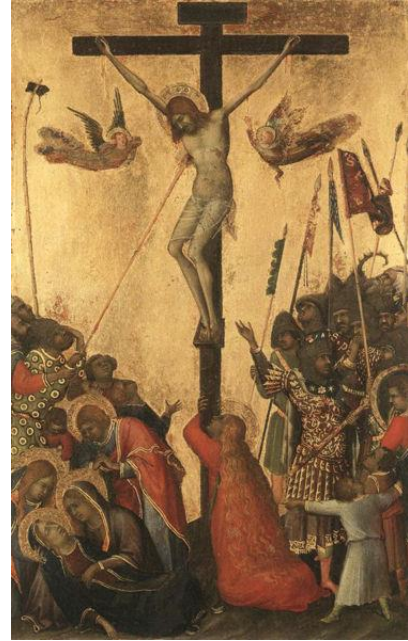
Panna Mária ochrankyňa (poľovníčka) -

Stredoeurópsky maliar z 2. polovice 18.storočia: Panna Mária ako ochrankyňa (poľovníčka) (1750-1800)

***Panna Mária omdlievajúca** - Hall v súvislosti s heslom *Ukrižovanie*: jeden z výjavov spätých s ukrižovaním Krista; scéna Márie so zbožnými ženami (porovnaj motív *Zbožné ženy u hrobu*, *Pieta*); pre túto udalosť, ktorá bola obľúbená v renesančnom maliarstve, nie sú žiadne doklady v biblickom texte; ide o výtvor neskoro stredovekých kazateľov a mystických spisovateľov; keď sa zaoberali zármutkom Panny Márie, považovali za samozrejmé, že pod ťarchou duševných múk (pozri *Simeon*, *sedem bolestí Panny Márie*) spôsobených mučením jej syna, zamdlela; zamdlela vraj tri razy: cestou na *Kalváriu*, pri ukrižovaní a pri snímaní z kríža; premena vzpriamenej, stoicky trpiacej postavy stredovekého umenia nastala postupne; v časnejšie diela ju zobrazujú ešte stojacu, ale podopieranú zbožnými ženami alebo sv. *Jánom*, ktorí ju chytili do náručia; v 15.st. Mária odpadla na zem; takýto variant výslovné zavrhol *tridentský koncil*, ktorý prikazoval umelcom

vrátiť sa k Jánovým slovám (19,25): "Pri kríži Ježišom stáli Jeho matka a sestra jeho matky..."; preto tento variant je zriedkavý po polovine 16.st.; o zbožných ženách, spoločníčkach Panny Márie, píše všetci *evanjelisti*, ale ich popisy sa od seba podstatne líšia; Mária, ktorú *Ján* nazýva *Kleofášova*, bola vraj tá istá Mária, ktorú *Matúš* a *Marek* označujú za matku *Jakubovu* a *Jozefovu* (*Jozef z Arimatie*); podobne ďalšia zo žien, ktorú *Marek* pomenováva Mária, je u *Matúša* pomenovaná ako *Salome*, manželka *Zebedeu* a matka jeho synov *apoštolov Jakuba Staršieho* a *Jána*; tieto dve spolu s *Máriou Magdalénou* sú zvyčajne známe ako tri Márie; v umení sa táto nejednoznačnosť odrazila v zobrazovaní troch alebo štyroch postáv, ktoré sa od seba zovňajškom zreteľne neodlišujú, okrem Márie Magdalény, ktorá je v rane renesančnom umení oblečená do červených šiat (pozri *farba červená*); pozri omdlievajúcu Máriu vo výjave *Snímania z kríža* v protireformačnom umení, omdlievajúcu v scénach *Cesty na Kalváriu*; taliansky názov pre tieto scény je *Lo Spasimo*; pozri *Prenášanie Kristovho tela*

S. Martini: Ukrižovanie (detail)

G. Ferrari: Ukrižovanie (detail fresky kostola S. Maria delle Grazie, Varallo Sesia, Taliansko, 1513)

***Panna Mária opustených** - španielsky Virgen de los Desamparados, Nuestra Señora de los Desamparados; valencijsky Mare de Deu dels Desamparats; patrónka Valencie a jedna zo siedmich patrónov autonómnych spoločenstiev *Španielska*; zobrazovaná s krížom a dieťaťom v náručí; je charakterizovaná miernym sklonom dopredu, preto prezývaná vo Valencii ako Geperudeta (Hrbatá); jej obraz sa nachádza v Basilica de la Virgen de los Desamparados;

http://en.wikipedia.org/wiki/Virgen_de_los_desamparados

<https://www.google.sk/search?q=Nuestra+Se%C3%B1ora+de+los+Desamparados&espv=2&biw=1858&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=cUM3VdnEJcffaszYgbgJ&ved=0CB4QsAQ&dpr=1>

Panna Mária Opustených (kráľovská svätyňa San José de la Montaña, Barcelona)

Panna Mária Opustených (farský kostol Nuestra Señora de los Desamparados, Vitoria-Gasteiz, Baskicko, Španielsko)

T. Yepes: Panna Mária opustených (1644)

***Panna Mária orodovateľka** - pozri *deésis*

***Panna Mária pokorná** - pozri *madonna dell'Umiltà*/Matka božia pokorná/Mária dell'Umiltà

https://en.wikipedia.org/wiki/Madonna_of_humility

***Panna Maria rozväzujúca uzly** - obraz v kostole sv. Petra v Augsburgu; pápež František, ktorý bol v 90. rokoch 20. st. arcibiskupom v Buenos Aires priniesol jeho pohľadnicu do argentínskej metropoly (preto tiež názov *Panna Mária argentínska*) potom, čo videl originál počas štúdia v Nemecku; v Buenos Aires bola vykonaná kópia obrazu umelkyňou Dr. Ana de Betta Berti pre kostol San José del Talar, ktorý ho má od 8. decembra 1996; z kostola San José del Talar sa úcta k obrazu (pozri *mariolatria*, *idolatria*, *ikonodulovia*) rozšírila do celej *Brazílie*; koncept Márie rozväzujúcej uzol vychádza z diela sv. Ireneja Lyonského (*Adversus haereses*, III. kniha, 22. kapitola), kde Irenej hľadá paralelu medzi *Evou* a *Máriou* a hovorí, že Evin „uzol neposlušnosti“ (pozri *uzol*, *prvotný hriech*) rozviazala poslušnosť Márie; *Panna Mária rozväzujúca uzly* ikonograficky patrí k *Immaculate*; motív v spodnej časti je identifikovaný ako *Tobiáš s anjelom*

https://en.wikipedia.org/wiki/Mary_Untier_of_Knots

J. G. Schmidtner: Panna Maria rozvážajúca uzly (1700)

***Panna Mária ružencová/Panna ruženca** - tiež naša Mária Ružencová, tiež Panna Mária Najsvätejšeho ruženca je názov Panny Márie vo vzťahu k *ružencu*; sviatok Panny Márie Ružencovej je 7.októbra, v deň výročia rozhodujúceho víťazstva kombinovanej kresťanskej flotily v roku 1571 v bitke pri Lepante, keď bolo porazené osmanské loďstvo mimo západne Grécko; dátum niekedy známy ako sviatok Panny Márie Víťaznej; pozri *ružencová slávnosť*, *Madona s ružencom*

https://cs.wikipedia.org/wiki/Panna_Maria_R%C5%AF%C5%BEencov%C3%A11

<https://www.google.sk/search?q=feast+of+the+Rosary&espv=2&biw=1850&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwj0v-L4tf7LAhXLwBQKHTDIDM0QsAQIPw>

***Panna Mária Saletínska -**

<http://www.saletini.cz/setkani-saletinske-rodiny.html>

Poľský maliar z 2. polovice 19.storočia: Panna Mária Saletínská (1850-1900)

***Panna Mária sedembolestná** - západoeurópsky neskorostredoveký obrazový typ *Márie Bolestnej*; typ má dva varianty: *dieťa Ježiš* na kolenách svojej matky a *Kristus* pri nohách svojej matky; so siedmimi (niekedy iba jedným, dvomi) mečmi na prsiach alebo siedmimi medailónmi usporiadanými okolo Máriinej hlavy so zobrazením príčin jej bolesti: *Simeonove* proroctvo veštba o meči prenikajúcom dušou, *Útek do Egypta*, *Dvanásťročný Ježiš v chráme*, *Nesenie kríža*, *Ukrižovanie*, *Snímanie z kríža*, *Kladenie do hrobu*; *Uvedenie Pána do chrámu*, *sedem bolestí Panny Márie*; Panna Mária Sedembolestná je *patronkou* Slovenska

Anonym: Panna Mária Sedembolestná (ručne kolorovaný drevoryt, 15.st.)

Dürerova škola: Kristus v lise (kostol sv. Gumberta, Ansbach, okolo 1511)

A. Dürer: Polyptych Sedembolestnej Panny (1500)

P. Reymond: Panna Mária Sedembolestná (plaketa, 1541)

G. Cagnacci: Mater Dolorosa (17.st.)

Slovenský ľudový maliar z 19.storočia: Sedembolestná Panna Mária (olej, plech, 19.st.)

***Panna Mária Trnavská - záchrana trnavského ľudu** - tiež Panna Mária Trnavská - Slziaci obraz; ide o kópiu obrazu, ktorý sa nachádza v rímskej Bazilike sv. Alexeja a Bonifáca; do Trnavy ju priniesol arcibiskup František Forgáč (†1615), ktorý počas svojich rímskych štúdií poznal a obdivoval rímsky originál (ktorý podľa tradície namaľoval sám evanjelista Lukáš) a bol od mladosti veľkým ctiteľom Panny Márie; údajne sám kópiu r. 1585 zhotovil; v dňoch 9.-11.augusta mesto Trnava oslávilo 300. výročie slzenia tohto obrazu, čo je historická udalosť; Plačúca Panna Mária na obraze zachránila mesto od tureckého vpádu a *moru*, keď sa v roku 1663 objavili jej krvavé slzy; obraz slzil aj počas kuruckej vojny v roku 1708; udalosti slzenia v roku 1708 opísal prepoš Juraj Mártonfi a poslal ich ostrihomskému arcibiskupovi kardinálovi Kristiánovi Augustovi; arcibiskup prezrel správu a ustanovil komisiu, na čele ktorej bol sám korunný svedok – prepoš Juraj Mártonfi; členovia komisie skúmali ľudsky nevysvetliteľné a zázračné javy na obraze Panny Márie; skúmali samotný obraz, zisťovali jeho pôvod, maľbu, umiestnenie, čas slzenia a vôbec všetko, čo súviselo s mimoriadnymi javmi; komisia vyčerpávajúcim zhrnula závery vyšetovania v zázname z 27. novembra 1708, keď tridsať svedkov pod prisahou vypovedalo priamo do zápisnice; výsledky vyšetovania boli predložené ostrihomskému arcibiskupovi a kardinálovi Kristiánovi Augustovi a on schválil verejnú úctu zázračného obrazu Panny Márie Trnavskej 19. decembra 1708; neskôr ostrihomský arcibiskup Kristián August schválil verejnú úctu obrazu; keď v roku 1710 vypukol v Trnave mor, magistrát mesta dal odslúžiť prosebnú svätú omšu za ochranu pred epidémiou; po omši nasledovala 21.novembra procesia s

obrazom a mor zázračne prestal hned' na druhý deň; Trnavčania dali vtedy Panne Márii z vd'aky sľub (pozri *ex voto*), že sa každú sobotu zúčastnia na ďakovnej omši a raz do roka na novéne pod jej obrazom

<http://www.trnava.fara.sk/panna-maria-trnavska-lady?start=10>

<https://www.google.sk/search?q=trnavsk%C3%A1+panna+m%C3%A1ria+obraz&espy=2&biw=1841&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiDmbygqZLKAhXEuBoKHeaoA8YQsAQISA&dpr=1#imgsrc=WXIbwP7WMQSMYM%3A>

Panna Mária Trnavská (1585 ?)

Panna Mária Trnavská (votívna verzia, 1708)

Slovenský maliar z konca 18.storočia: Panna Mária Trnavská ? (1780-1800)

***Panna Mária s jednorožcom - Mária s jednorožcom**

***Panna Mária s ochranným plášťom - madona s ochranným plášťom**

***Panna Mária stojaca** - Hall v súvislosti s heslom *Narodenie Pána*: iné vylíčené narodenia Pána pochádza od Giovanniho de Cauliba (*Pseudo-Bonaventura*) zo 14.st.; ten ho opísal vo svojich Meditáciach: „Panna Mária v noci vstala a oprela sa o stĺp; Jozef priniesol do chlieva otiepku sena, ktorú hodil na zem, a Syn Boží, ktorý vyšiel z matkinho života bez toho, aby jej spôsobil bolesť, ihneď klesol na seno pri nohách Panny Márie“; stĺp tvorí niekedy súčasť konštrukcie chlieva a otep sena alebo slamy leží na zemi; porovnaj triumfálne typy stojacej Márie: *Mária Hodigitria*, *Mária na levovi*

***Panna Mária útechy** - Sv. *Mária útechy*

***Panna Mária v umení** -

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Virgin_Mary_in_art

Panna medzi pannami - lat. *Virgo inter virgines*; ďalej pozri *Sacra conversazione*

panna morová - *morová panna*

panna morská - *morská panna*

panna orans - *Mária orans*

Panna Orleánska - *Jana z Arku*

Panna s dieťaťom - *Madona*